

Datum
2025-10-14Dnr
Af-2025/0101 5681

Samordningsförbunden och NNS – en rättslig bedömning

Bakgrund

Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS) bildades som ett nätverk 2009 och blev en formell förening 2012. I NNS verksamhetsplanering framkommer bland annat att de arbetar aktivt med att påverka politiker och beslutsfattare. De verkar också för att underlätta erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning mellan samordningsförbunden och berörda parter samt med uppföljning och analys av samordningsförbundens verksamhet.

Medlemskapet i NNS innebär att förbunden betalar en årlig avgift på 200 kr samt en serviceavgift på 3,5 promille av de medel som förbunden får från de fyra parterna; kommuner, regioner, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Avgiften motiveras bland annat av behovet av att bedriva nationellt opinionsarbete, främja samarbete och bidra till utvecklingsprojekt. NNS samordnar också olika projekt och ansöker om externa medel, bland annat från EU, för särskilda initiativ.

NNS har byggt upp en organisation med stöd av flera förbund. Fyra förbundschefer arbetar deltid (20%) som tjänstepersoner åt NNS. De arbetar åt NNS på del av ordinarie arbetstid som tjänstemän i förbunden. Förbunden får betalt av NNS. Därtill köper NNS tjänster såsom ekonomi- och webbarbete från samordningsförbund. I NNS styrelse sitter lokalpolitiker som är styrelseledamöter från förbunden. De har också med sig sina respektive förbundschefer i styrelsearbetet. Det saknas representation från de statliga parterna Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Frågeställningar

Aktuella frågeställningar:

- Företräder NNS parterna indirekt i och med att de företräder förbunden?
- Förbundet har inte till uppgift att bedriva politisk opinion. Kan förbundet ändå vara medlem i NNS som bedriver politisk påverkan/opinion?
- Är det i övrigt lämpligt att förbunden är medlemmar i en organisation som bedriver politisk påverkan/opinion?

Datum
2025-10-14

- Kan tjänstemän i förbundet/förbundschefer utföra uppdrag för NNS inom ramen för sin tjänst i förbundet?
- Kan förbundet som myndighet ta betalt för det uppdrag som förbundschefer genomför för NNS?
- Kan förbundschefer arbeta med olika uppdrag/projekt som NNS startar inom ramen för sin tjänst i förbundet?
- Om inte NNS skulle skriva kontrakt med respektive förbund, skulle de kunna skriva kontrakt med personen, dvs kan förbundschefen ha ett uppdrag för NNS som bisyssla och vara tjänstledig från förbundet?
- Kan ett förbund utföra tjänster mot betalning åt NNS – är det ett förbunds uppdrag?
- Ingår det i förbundens uppdrag/arbetsuppgifter att delta i projekt som NNS bedriver?

Rättslig bedömning

För samordningsförbund gäller förvaltningslagen (2017:900). Detta eftersom förbunden betraktas som myndigheter.¹ I förvaltningslagen (FL) anges bland annat att en myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen.² Det ger uttryck för legalitetsprincipen som bland annat är ett skydd mot en nyckfull och godtycklig maktutövning från det allmännas sida. Det innebär att det måste finnas författningsstöd för allt det en myndighet gör. Det kan till exempel anges vilka uppgifter en myndighet har i en lag, se till exempel 7 § i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (finsamlagen) där ett samordningsförbunds uppgifter räknas upp.

FL reglerar också att en myndighet i sin verksamhet ska vara saklig och opartisk (objektivitetsprincipen).³ Det innebär att en myndighet inte får låta sig vägledas av andra intressen än de som de är satta att tillgodose.

Samordningsförbund måste alltså ha stöd i lag för alla sina förehavanden. Ett samordningsförbunds uppgifter regleras i 7 § finsamlagen. Att bedriva politisk opinion finns ej med bland de uppräknade uppgifterna. Bland uppgifterna finns bland annat att förbunden ska stödja samverkan mellan samverkansparterna och finansiera insatser för personer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser för att de ska uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga. Av förarbeten till lagen framgår tydligt vikten av att tillsätta medel används till direkta insatser för de personerna.⁴

Som svar på de ställda frågorna konstateras att NNS indirekt företräder de fyra parterna eftersom parterna ingår i samordningsförbunden. Samordningsförbunden är myndigheter som ska iaktta saklighet, opartiskhet och ha stöd i rättsordningen för det man gör. Förbunden kan därför inte vara medlem i NNS.

¹ Proposition 2002/03:132, sid 61

² 5 § förvaltningslagen (2017:900)

³ 5 § förvaltningslagen (2017:900)

⁴ Proposition 2002/03:132, sid 1

Datum
2025-10-14

Av samma anledning kan förbundschefer inte utföra uppdrag för NNS inom ramen för sin tjänst i förbundet. Förbunden kan inte heller som myndigheter ta betalt för uppdrag som förbundschefer genomför för NNS och förbundscheferna kan inte arbeta med olika projekt som NNS startar. Rent teoretiskt skulle NNS kunna skriva kontrakt med förbundschef för ett uppdrag för NNS som bisyssla och denne samtidigt är tjänstledig från samordningsförbundet på motsvarande tid men som konstaterats kan tillförda medel till samordningsförbund inte användas för medlemskap i NNS. Ett samordningsförbund kan inte utföra tjänster mot betalning åt NNS och inte heller delta i projekt som NNS driver då det inte ingår i uppdraget.⁵

⁵ 7 § finsamlagen (2003:1210)